

Ministerie van Landbouw,
Natuur en Voedselkwaliteit

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

De Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Binnenhof 4
2513 AA DEN HAAG

Datum
Betreft Moties en toezeggingen op het gebied van gewasbescherming

Geachte Voorzitter,

Hierbij informeer ik uw Kamer over mijn invulling van verschillende moties en toezeggingen op het gebied van gewasbescherming. Bovendien informeer ik u over de stand van zaken rond het bijenrichtsnoer

Uitvoering moties en toezeggingen

Cumulatie

Met de motie Bromet en Dik-Faber (Kamerstuk 27858, nr. 477) heeft uw Kamer de regering verzocht om er bij de Europese Commissie op aan te dringen deze richtsnoer zo spoedig mogelijk vast te stellen zodat het Ctgb, zodra dit gereed is, deze kan toepassen bij de toelating en voorafgaande risicoanalyse van gewasbeschermingsmiddelen en rekening kan houden met de combinatie van middelen en met de effecten van middelen tijdens de levenscyclus, inclusief reproductie, van insecten.

EFSA heeft in maart 2019 een algemeen kader vastgesteld hoe bij de risicobeoordeling van chemische stoffen om te gaan met de effecten van een gecombineerde blootstelling aan meerdere stoffen (cumulatie). Dit informatieve document wordt door het Ctgb als achtergronddocument gebruikt. ^{5.2.1 Woo} Er is op dit moment geen richtsnoer voorzien, ~~over effecten op bijvoorbeeld de insectenpopulatie door het combineren van middelen, voor de beoordeling van cumulatieve risico's voor de gezondheid van insecten~~ dat praktisch toepasbaar is door het Ctgb bij de toelating van gewasbeschermingsmiddelen. Ik zal bij de Europese Commissie aandringen op het laten ontwikkelen en vaststellen van een dergelijk richtsnoer.

Omwonenden

^{5.2.1 Woo}

[REDACTED]

Directoraat-generaal Agro

Bezoekadres

Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC Den Haag

Postadres

Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Overheidsidentificatienr

00000001858272854000

T 070 379 8911 (algemeen)

F 070 378 6100 (algemeen)

www.rijksoverheid.nl/lnv

Behandeld door

^{5.1.2.e Woo}

T ^{5.1.2.e Woo}

^{5.1.2.e Woo} @minlnv.nl

Ons kenmerk

DGA / 19187269

Uw kenmerk

Bijlage(n)

Commented [12]: Het betreft het document "Guidance on harmonised methodologies for human health, animal health and ecological risk assessment of combined exposure to multiple chemicals". EFSA heeft hiermee een verkenning uitgevoerd van methodieken waarmee over verschillende werkgebieden (humane en diergezondheid en ecologie) heen een geharmoniseerde beoordeling van cumulatieve risico's mogelijk is. Voor gewasbescherming een interessant achtergronddoc, maar geen guidance op basis waarvan voor een gbm een (humane) risicobeoordeling van blootstelling aan meerdere stoffen kan worden uitgevoerd.

5.2.1 Woo

Toezeggingen

- Ik heb in het AO gewasbeschermingsmiddelen op 6 juni 2019 toegezegd uw Kamer te informeren over de gesprekken die de minister van LNV in de zomer zal voeren met omwonenden, boeren, telers en gemeenten over werkbare afspraken over blootstelling.
- Ik heb in het VAO over gewasbeschermingsmiddelen op 3 juli 2019 toegezegd uw Kamer te informeren over de bevoegdheden die het Rijk heeft bij het instellen van afstandsnormen.

Ik ben verheugd u te kunnen melden dat in juli en augustus gesprekken zijn gevoerd met direct betrokken personen en organisaties met als oogmerk te achterhalen wat er leeft rond het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen bij omwonenden van land- en tuinbouwpercelen en telers van die gewassen. Daarnaast om te onderzoeken of en zo ja welke aanknopingspunten er zijn die tot oplossingen kunnen leiden. De opdracht voor deze gesprekken heb ik in constructief overleg met de provincies Drenthe en Overijssel en de Vereniging Drentse Gemeente gegeven. Ik verwacht dat de bevindingen medio oktober beschikbaar komen en zal uw Kamer daarover vervolgens informeren.

Het spoor van de ruimtelijke ordening biedt gemeenten de mogelijkheid om locatiespecifiek een spuit- of teeltvrije zone in te stellen. Daarbij moeten de effecten voor de omwonenden en de benodigde afstand tot de bewoning worden onderbouwd met de resultaten van wetenschappelijk onderzoek. Het blootstellingsonderzoek gewasbeschermingsmiddelen en omwonenden biedt deze onderbouwing echter niet. Dit onderzoek bevestigt dat er sprake is van meetbare concentraties van meerdere stoffen in de lucht, in huisstof en in urine, maar dat deze concentraties niet tot onaanvaardbare risico's voor de gezondheid leiden. Er zijn geen grenswaarden overschreden en in de ~~huidige~~ toelatingsmethodiek wordt de blootstelling ook niet onderschat.

Het kabinet heeft in 2015 ~~heeft~~ juridisch advies gevraagd over het instellen van teeltvrije zones aan de landsadvocaat. De landsadvocaat concludeerde dat het niet mogelijk was om teeltvrije zones in te voeren en adviseerde om met algemene regels te wachten tot het blootstellingsonderzoek zou zijn uitgevoerd. Ook concludeerde de landsadvocaat dat een verplichte teeltvrije zone pas ingevoerd kan worden als aangetoond is dat eventuele andere, minder vergaande maatregelen, geen of onvoldoende effect hebben om omwonenden te

beschermen. De landsadvocaat heeft de mogelijkheden onderzocht om een teeltvrije zone te verplichten op grond van Richtlijn 2009/128/EG (artikel 12), het voorzorgsbeginsel en het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (artikel 193 VWEU) (Kamerstuk 27858, nr. 311).

Kortom, er zijn op dit moment geen mogelijkheden om teeltvrije zones voor omwonenden in regels vast te leggen.

Tegelijkertijd heeft het kabinet begrip voor de zorgen die bij omwonenden leven door de aanwezigheid van (sporen van) gewasbeschermingsmiddelen in de omgeving. Aandacht voor de mogelijke risico's en het versterken van de wetenschappelijke kennis blijft daarom van belang om te zorgen dat de risicobeoordeling bij de toelating van gewasbeschermingsmiddelen verder kan worden verbeterd. De gezondheidsraad is gevraagd hierover te adviseren (Kamerstuk 27858, nr. 480).

Stand van zaken

Bijenrichtsnoer

Ik heb uw Kamer recent geïnformeerd over de inzet van de Nederlandse delegatie tijdens het overleg van SCoPAFF op 16 en 17 juli 2019 (Kamerstuk 27858, nr. 482). Nederland heeft daar in lijn met mijn reactie op de motie Ouwehand (Kamerstuk 21501-32, nr. 1181) de Europese Commissie en de lidstaten in een stemverklaring opgeroepen tot de implementatie van het bijenrichtsnoer voor het eind van het jaar.

De Europese Commissie heeft daarbij aangegeven door te gaan op de route van een gefaseerde implementatie onder verwijzing naar het voorstel tot wijziging van de Uniforme Beginselen op het onderdeel acute toxiciteit en het in maart 2019 verstrekte mandaat aan EFSA ter herziening van onderdelen van het bijenrichtsnoer binnen twee jaar. Zodra het definitieve voorstel voor gefaseerde implementatieplan in SCoPAFF aan de lidstaten wordt voorgelegd voor besluitvorming, zal ik uw Kamer informeren over de strekking hiervan en daarbij ~~ingaan-aangeven~~ in hoeverre dit implementatieplan leidt tot een verbetering ten opzichte van de huidige situatie.

EFSA heeft in juli een plan van aanpak vastgesteld om uitvoering te geven aan het mandaat tot herziening van onderdelen van het bijenrichtsnoer. De herziening ziet op onderdelen als ~~Denk hierbij aan: bij- de (natuurlijke)~~ achtergrondsterfte, blootstellingsroutes, bij-aantrekkelijke gewassen, en de methodieken om voor hommels en solitaire bijen de risicobeoordeling in alle stappen te kunnen uitvoeren. realistische getrapte risicobeoordeling. Dit plan van aanpak voorziet in het instellen van een EFSA-werkgroep en het raadplegen van de bevoegde autoriteiten van de lidstaten (in Nederland het Ctgb), risicomangers/beleid van de lidstaten (in Nederland het ministerie van LNV), Europese (koepel) belangenorganisaties en een publieke consultatie.

Vervolgens heeft EFSA in augustus de bevoegde instanties gevraagd om voor 6 september jl. schriftelijk te reageren op onderdelen van het richtsnoer die zijn genoemd in het verstrekte mandaat. Het Ctgb heeft – vanuit zijn eigenstandige

Directoraat-generaal Agro

Ons kenmerk
DGA / 19187269

verantwoordelijkheid als bevoegde autoriteit – invulling gegeven aan dit verzoek. Het door de bevoegde autoriteiten ingediende commentaar zal zonder vermelding van de naam van de betreffende autoriteit ter beoordeling worden voorgelegd aan de EFSA-werkgroep om al dan niet mee te nemen in hun technisch rapport.

Input van de risicomangers/beleid is voorzien op twee momenten, namelijk in het voorjaar 2020 via het vaststellen van beschermdoelen en in augustus 2020 via een gecombineerde workshop van risicomangers/beleid en Europese belangenorganisaties.

Publicatie van het definitieve rapport is voorzien in maart 2021. De verwachting is dat de Europese Commissie vervolgens het voorstel zo spoedig mogelijk na publicatie zal agenderen in SCoPAFF. Tussentijds zullen lidstaten ook via SCoPAFF worden geïnformeerd over de voortgang.

Carola Schouten
Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit